

COĞRAFI İŞARET KAVRAMI

Coğrafi işarettten söz edebilmek için: Coğrafi sınırları belirlenmiş bir alan ve bu alana ait doğa ve beşeri unsurlardan kaynaklanan bir ürün ve ürünün karakteristik özellikleri ile coğrafi köken arasında bağlantısı ve elbette ki ürün belirli bir karakteristik özellik kazanmış olmalıdır.

6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun 34. Maddesine göre ;” *Coğrafi işaret; belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından kökenin bulunduğu yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş ürünü gösteren işarettir. Coğrafi işaretler, menşe adı ya da mahreç işareti olarak tescil edilir.*” Denilmektedir.

MENŞE İŞARETİ: Coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, alan, bölge veya çok özel durumlarda ülkeden kaynaklanan bir ürün olup, tüm esas nitelik veya özellikleri bu yöre, alan, bölgeye özgü doğa ve beşeri unsurların bir arada bulunması ve üretimi, işlenmesi, diğer işlemlerinin tümüyle bu yöre, alan veya bölge sınırları içinde yapılması gereken ürünün adına menşe işareti denir.

Menşe işarete örnek verildiğinde ise GELENEKSEL ALKOLLÜ İÇKİ SANAYİCİLERİ DERNEĞİ (GİSDER) adına Türk Patent ve Marka Kurumu’na “ RAKI” için coğrafi işaret başvurusu yapılmış ve 08.12.2009 tarih ve 27426 sayılı Resmi Gazetede ilan edilen tescil belgesi (Tescil No: 136) ile koruması Ülkemizde sağlanmıştır.

MAHREÇ İŞARETİ: Coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, alan veya bölgeden kaynaklanan bir ürün olup, belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibariyle bu yöre, alan veya bölge ile özdeşleşmiş, Üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinden en az birinin belirlenmiş yöre, alan veya bölge sınırları içinde yapılan gereken bir ürün olması.

GELENEKSEL ÜRÜN ADI : Menşe adı veya mahreç işareti kapsamına girmeyen ve ilgili piyasada bir ürünü tarif etmek için geleneksel olarak en az otuz yıl süreyle kullanıldığı kanıtlanan adlar, aşağıdaki şartlardan en az birini sağlaması hâlinde geleneksel ürün adı olarak tanımlanır.

Coğrafi işaret tüketiciyi, ürünün gerçek üreticilerini, ülkenin tarihi ve kültürel değerlerini koruduğu gibi ürünün taklitlerini engelleyerek ürünün sahip olduğu ün ile yaşamasını, bölgesel kalkınmayı sağlamaktadır. Aynı zamanda ülkenin ihracat gelirlerinde önemli bir yere sahiptir.

10.01.2017 tarih ve 29944 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ‘nun Coğrafi işaret korumasının elde edilmesi ve tescilden doğan hakların kapsamında;

“MADDE 44- (2) Coğrafi işareti tescil ettiren ile tescil edilmiş coğrafi işaretin kullanım hakkına sahip kişiler, üçüncü kişilerin;

a) Coğrafi işaret tescilinde belirtilen ürün özelliklerini taşımadığı hâlde coğrafi işaretin ününden yarar sağlayacak şekilde ya da tescil kapsamındaki ürünler veya bunlarla ilişkilendirilebilecek nitelikteki ürünlerle ilgili olarak coğrafi işaretin veya 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemin ticari amaçlı olarak doğrudan veya dolaylı kullanımının,

b) Ürünün gerçek menşeyini veya niteliğini belirten açıklamalar yahut stilinde, tarzında, tipinde, türünde, yöntemiyle, orada üretildiği biçimde gibi terimler içerse veya başka bir dile tercüme edilmiş olsa dahi, tescilli coğrafi işaretin, tescil kapsamındaki özelliklerini taşımayan ya da çağrışım yapacak şekilde benzeri olan ürün üzerindeki yanıltıcı kullanımının veya taklidinin,

c) Tescilli coğrafi işareti üzerinde taşıyan ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtım ve reklamında veya ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede, ürünün tescil edilmiş doğal veya esas nitelik ve özellikleri ile menşeyine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiyeye yer verilmesinin,

ç) Tescilli coğrafi işarete ait amblemin tüketiciyi yanıltıcı biçimde kullanımının, önlenmesini talep etme hakkına sahiptir.” Denilmektedir.

10.01.2017 tarih ve 29944 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ‘nun Coğrafi işaretin Kullanımının denetimi kapsamında;

“MADDE 49- (1) Coğrafi işaretlerin ve geleneksel ürün adlarının kullanımının denetimi; tescilli coğrafi işaretleri ve geleneksel ürün adlarını taşıyan ürünlerin üretimi, piyasaya arzı veya dağıtım aşamalarında veya ürün piyasada iken kullanımının tescilde belirtilen özelliklere uygunluğunun denetimine ilişkin her türlü faaliyeti kapsar..

(2) Denetim, başvuruda belirtilen ve Kurum tarafından yeterliliği onaylanan denetim mercii tarafından yerine getirilir. Sicilde yer alan denetim merciinde değişiklik, Kurumun onayı ile yapılabilir.

(3) Denetim raporları, tescilin Bültende yayımlandığı tarihten itibaren yılda bir Kuruma sunulur. Ancak şikâyet olması hâlinde, Kurum denetim raporlarının süresinden önce sunulmasını talep edebilir.

(5) Tescil ettiren, denetime ilişkin masrafları denetlenenlerden talep edebilir.

(6) Denetime ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(7) Bu Kitapta belirtilen denetim, başvuru yapan tarafından oluşturulan denetim merciinin yaptığı denetimleri kapsamakta olup, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile diğer kanunlarda yer alan coğrafi işaretlerin ve geleneksel ürün adlarının denetimine ilişkin hükümler saklıdır.” Denilmektedir.